

**Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Міністерства освіти і науки України**

**Електронне наукове видання
«Порівняльно-аналітичне право»**

№ 1, 2015

**Ужгородський національний університет
Ужгород 2015**

ББК 72.96.67

УДК 001:34

Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- Головний редактор:** Бисага Юрій Михайлович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
- Заст. гол. редактора:** Белов Дмитро Миколайович – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
- Відповідальний секретар:** Рогач Олександр Янович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
- Члени редакційної колегії:** Фазикос Василь Георгійович – кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Ярема Василь Іванович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Семерак Олександр Созонович – кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Лемак Василь Васильович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри теорії та історії держави і права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Лазур Ярослав Володимирович – доктор юридичних наук, професор, в.о. декана юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Сідак Микола Васильович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Бедь Віктор Васильович – доктор юридичних наук, професор, ректор Карпатського університету ім. А. Волошина
Федоренко Владислав Леонідович – доктор юридичних наук, професор, заступник начальника Навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання – декан юридичного факультету Національної академії внутрішніх справ
Севрюков Олександр Павлович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального та конституційного права Люберецької філії Російського державного соціального університету (м. Люберці, Російська Федерація)
Кубічек Павел – професор, доктор права, кандидат юридичних наук, декан юридичного факультету Університету Коменського в м. Братислава (Словацька Республіка)
Патакійова Марія – професор, доктор права, кандидат юридичних наук, проректор Університету Коменського в м. Братислава (Словацька Республіка)
Марек Карел – професор, доктор права, кандидат юридичних наук, професор кафедри підприємницького права юридичного факультету Університету Масарика в м. Брно (Чеська Республіка)
Гайніш Едіта – доктор права, доктор філософії у сфері права, юридичний факультет Університету Коменського в м. Братислава (Словацька Республіка)
Жежихова Мартина – кандидат юридичних наук, докторант юридичного факультету університету П.Й. Шафарика у м. Кошице (Словацька Республіка)
Ленгер Яна Іванівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Ступник Ярослав Валерійович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та міжнародного кримінального права ДВНЗ «УжНУ»

Видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до переліку наукових фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з юридичних дисциплін.

Наказ Міністерства освіти і науки України № 463 від 25 квітня 2013 р.

Рекомендовано до опублікування Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 4 від 28 квітня 2015 року

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;

ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕнь.....12

Бризницький М.І. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ЛОБІЮВАННЯ В ПРАВОВИХ СИСТЕМАХ ЗАГАЛЬНОГО ТИПУ.....	12
Ганзицька Т.С., Кричун Ю.А. ІДЕЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ: ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ.....	15
Горбенко Л.А. ПРОБЛЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ СУБ'ЄКТА ПРАВА.....	18
Киян М.Ш. ВИБОРЧІ ТЕХНОЛОГІЇ УКРАЇНИ: ІСТОРІКО-ПРАВОВИЙ ДОСВІД ЗА ЧАСІВ ТОТАЛІТАРНО-РЕПРЕСИВНОГО РЕЖИМУ.....	21
Макаренко О.Л. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ СІМ'Ї СУБ'ЄКТОМ ПРАВА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА.....	24
Міхайліна Т.В. ТІНЬОВА ПРАВОТВОРЧИСТЬ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОЇ ПРАВОТВОРЧОСТІ.....	28
Сердюк Н.А. ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ЯК ІСТОРІЧНЕ ДЖЕРЕЛО ПРАВА (ЗА ТВОРАМИ А.П. ЧЕХОВА).....	31
Супрун Т.М. ОЛІГАРХІЗМ ЯК ПОЛІТИЧНЕ ЯВИЩЕ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ДЕМОКРАТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.....	34
Тихомиров О.О. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ.....	37
Щетиніна Т.О. МІСЦЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ В АГРАРНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ: ПРАВОВИЙ КОНТЕКСТ.....	40

РОЗДІЛ 2

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО.....43

Ємчук Л.В. ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ЩОДО ПРАВ У СФЕРІ ОСОБИСТОГО І СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ.....	43
Лазарєв В.В. ОСОБЛИВОСТІ ПРИПИНЕННЯ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ.....	46
Шустрова К.В. ПЕТИЦІЯ ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ ДЕМОКРАТІЇ.....	50

РОЗДІЛ 3

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС;

СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО.....54

Письменна О.П., Баранова О.С., Шкринда О.М. ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ПІД ЧАС ПРИДБАННЯ ПРОДУКЦІЇ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ.....	54
Борт О.П. СПЕЦІАЛЬНІ ПРАВИЛА ВСТАНОВЛЕННЯ ДОГОВІРНОГО СТАТУТУ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ.....	57
Вербіцька М.В., Росоляк О.Б. УМОВИ ДІЙНОСТІ ШЛЮБУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ФРН: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	61
Кобзева Т.А., Горбатко Ю.О. ШЛЮБНИЙ ДОГОВІР ЯК СПОСІБ УНИКНЕННЯ РОЗЛУЧЕНЬ.....	64
Гечка К.В., Заборовський В.В. МІЖНАРОДНЕ УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ.....	66
Забродіна О.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОЗАХИСНОЇ ФУНКЦІЇ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	70
Корчагін М.П. ДІЙСНІСТЬ ДОГОВОРУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ЧУЖОЇ РЕЧІ: РИМСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.....	73
Мамедов З.Т. СУДЕБНА ЗАЩИТА ПРАВ НА ТОВАРНІЙ ЗНАК В АЗЕРБАЙДЖАНЕ: ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО И ПРАКТИКА.....	76
Маркович Х.М. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ В ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ.....	79
Менджул М.В. ПРОБЛЕМА ЦИВІЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ПІДПРИСМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	83
Пасайлюк І.В. ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ.....	86
Письменна О.П., Новикова Я.І. МІЖНАРОДНИЙ, ЗАРУБІЖНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УКЛАДЕННЯ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ.....	90
Пишна Л.Г. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ МАЙНОВИХ ПРАВ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ В УКРАЇНІ.....	93
Савченко В.А. ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНЕЗИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ.....	97
Стоянов А.Д. ПОНЯТТЯ НЕРУХОМОГО МАЙНА В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКИХ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	100

Хоперія А.А. УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У СПРАВАХ ПРО НАДАННЯ ОСОБИ ПСИХІАТРИЧНОЇ ДОПОМОГИ У ПРИМУСОВОМУ ПОРЯДКУ.....	103
Шищак-Качак О.О. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗВИЧАЮ ПІД ЧАС РЕГУЛЮВАННЯ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН.....	105

РОЗДІЛ 4**ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО,****ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО.....108**

Кадала В.В. ДО ПИТАННЯ НЕОБХІДНОСТІ КВАЛІФІКУВАННЯ ІНВЕСТИТОРІВ.....	108
Казак К.О. ІНСТИТУТ ДОСТАВКИ ОБОВ'ЯЗКОВОГО ПРИМІРНИКА ДОКУМЕНТА У ВИДАВНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	111
Котирло О.О. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ АРБИТРАЖНОЇ КОМІСІЇ БІРЖІ.....	114
Манзюк В.В., Заборовський В.В. ЛІЗИНГ ЯК ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИЙ ЗАСІБ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ ДЕРЖАВИ.....	117
Олефір А.О. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЗАКУПІВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	120
Черненко А.П., Пономарьов В.Д. ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БОРОТЬБИ ІЗ НЕДОБРОСОВІСНОЮ КОНКУРЕНЦІЄЮ В УКРАЇНІ.....	125
Ступник Я.В., Григаш Д.М. ГОСПОДАРСЬКИЙ ДОГОВІР: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВІ ОЗНАКИ.....	127

РОЗДІЛ 5**ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....132**

Черноп'ятов С.В. ДЕЯКІ ПИТАННЯ СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ ОХОРОНИХ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН.....	132
--	-----

РОЗДІЛ 6**ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО;****ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО.....137**

Бондарчук Н.В., Ковальська Я.В. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОНЦЕСІЇ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....	137
Горіславська І.В., Плаксієв І.І. ДО ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХУВАННЯ ПЛЕМІННИХ ТВАРИН.....	139
Кобецька Н.Р. ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОВГОСТРОКОВОГО ТИМЧАСОВОГО КОРИСТУВАННЯ ЛІСАМИ.....	142
Куренда С.В. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ТОРГІВ.....	146

РОЗДІЛ 7**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС;****ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО.....150**

Бондаренко К.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС СЕКРЕТАРЯ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	150
Васильєв І.В. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА АДМІНІСТРАТИВНИХ ДЕЛІКТІВ ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ОБІГУ ЗБРОЇ: ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ.....	153
Волох О.К. ОБРОБКА ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ЗАКЛАДАМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	157
Джафарова М.В. ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА.....	160
Довгань О.Д. ПРІОРИТЕТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	164
Довжанин В.М. КЛАСИФІКАЦІЯ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН, ЯКІ РЕАЛІЗУЮТЬСЯ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	167
Кагановська Т.Є. ДО ПРОБЛЕМИ РОЗПОДІЛУ ПОЛІТИЧНИХ І АДМІНІСТРАТИВНИХ ФУНКЦІЙ КЕРІВНИЦТВА У МІНІСТЕРСТВАХ.....	171
Калашник Т.О., Сайко Л.Ю. НЕДОЛІКИ СУЧАСНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ОЦІНКИ МАЙНА У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ ТА ШЛЯХИ ЇХ УСУНЕННЯ.....	175
Ковальчук А.Ю. СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ МІГРАЦІЇ ТА МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ.....	177
Козачук Д.А. ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЯК ОСОБЛИВА СТАДІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА.....	180
Кондратенко В.М. СУТНІСТЬ ПРОЗОРОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ.....	183

Корнева Т.В. МОДЕРНІЗАЦІЯ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	186
Кравчук М.Ю. ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ: МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ	189
Микульця І.І. РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ВІДШКОДУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ	191
Надобко С.В. ХАРАКТЕРИСТИКА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ»	194
Ніщимна С.О. РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ПРИНЦИПІВ У ФІНАНСОВОМУ ПРАВІ	197
Павлович-Сенета Я.П. ТЕРИТОРІАЛЬНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	202
Пересоляк В.І. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН У МИТНІЙ СФЕРІ	206
Сердюченко О.В. ЗАКОНОДАВЧІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	209
Тадєєва О.М. ФОРМИ ПРОВАДЖЕНЬ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ПУБЛІЧНОГО МАЙНА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	213
Тильчик О.В., Нерода Ю.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА ТА ПОЛЬЩІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	218
Fedchyshyn Yu. VAT RATES IN THE EUROPEAN UNION	221
Фоміч Г.В. ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ	224
Хуткий О.В., Левчук С.В. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	227
Царенко О.М. ПОРЯДОК В'ЇЗДУ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНУ ТЕРИТОРІЮ ТА ВИЇЗДУ З НЕЇ: ПИТАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАКРІПЛЕННЯ	229
Шишов О.О. ПОНЯТТЯ ТА ЕЛЕМЕНТИ ПОДАТКОВОЇ (АДМІНІСТРАТИВНОЇ) СКАРГИ	233

РОЗДІЛ 8

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ;

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

237

Брайченко С.М., Смаглий В.А. КРИМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВСТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО КОНТРОЛЮ НАД ЗЛОЧИННІСТЮ	237
Громко В.Я. ОСНОВНІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В ЧАСТИНІ ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ	240
Казміренко В.О. НАСИЛЬСТВО ЯК СПОСІБ ВЧИНЕННЯ КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ	245
Кедик В.П. СУКУПНІСТЬ УМОВ, ЗА ЯКИХ ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ВИРОКУ СУДУ ІНОЗЕМНОЇ ДЕРЖАВИ МОЖУТЬ БУТИ ВРАХОВАНІ В УКРАЇНІ	249
Красницький І.В., Старостенко О.В. ВИДИ ТА ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ ВЧИНЕННЯ ПОЗИЧАЛЬНИКАМИ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ КРЕДИТУВАННЯ	253
Лисенко М.І. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІЗОЛЯЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	256
Максимів І.І. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТИВНИХ ПРИЧИН ДИТЯЧОГО ЖЕБРАЦТВА	259
Павленко Т.А. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ВБИВСТВО» У ДОКТРИНІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА НА ЗАКОНОДАВЧОМУ РІВНІ	263
Політова А.С. ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИМИ ЗАСОБАМИ	266
Прокоф'єва-Янчиленко Д.М. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ	270
Степаненко О.В. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ДОЦІЛЬНОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА У СФЕРІ КРИМІНАЛЬНОЇ ЗАКОНОТВОРЧОСТІ	272

РОЗДІЛ 9

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА;

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

277

Белецкая А.А. ЕКСПЕРТИЗА ОТРАВЛЕНИЙ ФУНКЦИОНАЛЬНЫМИ ЯДАМИ	277
Гецко М.М. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ПІДОЗРЮВАНОВОГО ТА ОБВИНУВАЧЕНОГО ВІД ПОРУШЕНЬ ІЗ БОКУ ПРОКУРОРА ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	280
Грига М.А. НЕОБХІДНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОЧЕРКОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДПИСІВ, ВИКОНАНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНІЧНИХ ПРИЙОМІВ	282
Дидич О.Ю. ПРИНЦИПИ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ СТАБІЛЬНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В АПЕЛЯЦІЙНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	286

Дуфенюк О.М., Кунтій А.І. СУДОВА ПСИХІАТРИЧНА ЕКСПЕРТИЗА У ПРАКТИЦІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	290
Керевич О.В. ПРАВО НА ЗАХИСТ: ПРОБЛЕМИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	293
Корнієнко М.В. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ.....	296
Корчева Т.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТОРОНАМИ ПРАВ І ОБОВ'ЯЗКІВ ПРИ УКЛАДЕННІ УГОД ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	299
Кравчук О.В. ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ І ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНИХ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНІЧНИХ ТА МИСТЕЦТВОЗНАВЧИХ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ.....	302
Куснись Б.А. СПЕЦІАЛЬНІ ОЗНАКИ ТИМЧАСОВОГО ДОСТУПУ ДО РЕЧЕЙ ТА ДОКУМЕНТІВ.....	305
Лоскутов Т.О. КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРОКІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ, СВОБОД І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ЛЮДИНИ.....	308
Пархоменко Л.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОЛУЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ О ЛИЧНОСТІ ПРЕСТУПНИКА ПРИ ПОМОЦІ ОДОРОЛОГИЧЕСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ.....	311
Пахолок О.С. ГРОШОВЕ СТЯГНЕННЯ ЯК ОДИН ІЗ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	313
Поддубняк А.А. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПА СОСТЯЗАТЕЛЬНОСТИ В ДЕЙСТВИЯХ ЗАЩИТНИКА-АДВОКАТА.....	317
Скибіцький Б.А. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ЩОДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННЕ ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ.....	319
Столітній А.В., Каланча І.Г. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПРОЦЕСУ.....	323

РОЗДІЛ 10

СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА.....	326
Каблак П.І. УЧАСТЬ ГРОМАДЯН У ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ ЯК ФОРМА ВЗАЄМОДІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ.....	326

РОЗДІЛ 11

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО.....	330
Андрейченко С.С. ПРИСВОЕНИЕ ГОСУДАРСТВУ ПРОТИВОПРАВНОГО ПОВЕДЕНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ В ЦЕЛЯХ МЕЖДУНАРОДНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ.....	330
Гетманюк С.П. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВІРКИ ДОКУМЕНТІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ПРИКОРДОННОГО КОНТРОЛЮ ЗА КОДЕКСОМ ШЕНГЕНСЬКИХ КОРДОНІВ.....	333
Міщенко К.О. ЮРИДИЧНІ ГАРАНТІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН ЗА МІЖНАРОДНИМ ПРАВОМ.....	336
Письменна О.П., Чумак Ю.А. БІЖЕНЦІ В МІЖНАРОДНОМУ ПУБЛІЧНОМУ ПРАВІ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ.....	339
Товкун І.М. ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТИМЧАСОВИХ ПРЕФЕРЕНЦІЙНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ РЕЖИМІВ З КРАЇНАМИ ЄС.....	341
Шестакова Н.О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕДУРИ НАДАННЯ ОСОБИ СТАТУСУ БІЖЕНЦЯ.....	343
Якубовська Н.О. ВНЕСОК У РОЗВИТОК ПРИЙМАЮЧОЇ ДЕРЖАВИ ЯК УМОВА ДЛЯ РОЗГЛЯДУ СПОРУ В МЦВІС.....	346

РОЗДІЛ 12

ФІЛОСОФІЯ ПРАВА.....	350
Меленко С.Г. ДОСОКРАТИЧНІ ВИТОКИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ.....	350
Перетятко Г.В., Рабінович П.М. ДО ПИТАННЯ ПРО НЕПРЯМИЙ ВПЛИВ МОРАЛІ НА ЗАКОНОТВОРЧИСТЬ В УКРАЇНІ.....	354

ВІДГУК..... 358

Курзова В.В. ВІДГУК НА НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК В.Є. БОРЕЙКА, О.М. ШУМІЛА, В.В. ШЕХОВЦОВА, О.О. ШУМІЛО «ЕКОЛОГІЧНА ЕТИКА» ДЛЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	358
---	-----

РЕЦЕНЗІЇ..... 359

Совгиря О.В. РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ «ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ» (АВТОРИ А.А. МОЦА, Д.М. БЕЛОВ, Ю.М. БИСАГА).....	359
---	-----

БІЖЕНЦІ В МІЖНАРОДНОМУ ПУБЛІЧНОМУ ПРАВІ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

REFUGEES IN INTERNATIONAL PUBLIC LAW AND NATIONAL LEGISLATION

Письменна О.П.,

кандидат юридичних наук, доцент,
викладач кафедри правознавства

Вінницького національного аграрного університету

Чумак Ю.А.,

студентка факультету менеджменту та права
Вінницького національного аграрного університету

У статті розглядається правовий захист біженців в аспекті міжнародного публічного та національного права. Розглянуто причини існування біженців: політичні, етнічні та екологічні проблеми. Також визначено причини, які не є підставою для отримання статусу біженця: причини кримінального, економічного характеру. Наведено статистику внутрішньо переміщених осіб в Україні за останні роки. Охарактеризовано проблеми, з якими стикаються біженці в нашій державі: доступ до соціальних послуг, пошук довготермінового житла та працевлаштування, оформлення реєстрації. Зроблено раціональні висновки щодо подальшого регулювання правового захисту біженців як в Україні, так і за кордоном.

Ключові слова: біженці, політичний притулок, міжнародне співробітництво, законодавство, конфлікт, проблеми.

В статье рассматривается правовая защита беженцев в аспекте международного публичного и национального права. Рассмотрены причины существования беженцев: политические, этнические и экологические проблемы. Также определены причины, которые не являются основанием для получения статуса беженца: причины уголовного, экономического характера. Приведена статистика внутренне перемещенных лиц в Украине за последние годы. Охарактеризованы проблемы, с которыми сталкиваются беженцы в нашей стране: доступ к социальным услугам, поиск долгосрочного жилья и трудоустройства, оформления регистрации. Сделаны рациональные выводы относительно дальнейшего регулирования правовой защиты беженцев как в Украине, так и за рубежом.

Ключевые слова: беженцы, политическое убежище, международное сотрудничество, законодательство, конфликт, проблемы.

The article deals with the legal protection of refugees in terms of public international and national law. Causes existence of refugees: political, ethical and environmental issues. As defined reasons are not grounds for refugee status, criminal causes an economic nature. Shows statistics internally displaced persons in Ukraine in recent years. The characteristic of the problems faced by refugees in our country, access to social services, long-term housing search and placement, registration desk. Given rational conclusions on the future regulation of the legal protection of refugees both in Ukraine and abroad.

Key words: refugees, asylum, international cooperation, legislation, conflict problems.

Постановка проблеми. Питання біженців у світі є актуальним вже давно, в Україні ж воно стало злободенним із 2014 р. Актуальним є аналіз міжнародного законодавства щодо правового статусу біженців, але залишається ще значний обсяг роботи, необхідний для приведення правового статусу біженців в Україні у відповідність до міжнародних та європейських стандартів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням біженців займалися такі вчені: В.М. Шаповал, С.В. Крижанівський, І.В. Мироненко, М.О. Баймуратов та ін. Незважаючи на значний інтерес науковців до зазначеної проблеми, вона все ж потребує спеціального дослідження.

Метою статті є аналіз міжнародного та національного законодавства щодо правового статусу біженців.

Виклад основного матеріалу. Під терміном «біженець» слід розуміти іноземця (у тому числі й особу без громадянства), який внаслідок обґрунтованих побоювань став жертвою переслідувань за ознаками расової, національної належності, ставленням до релігії або громадянства, належністю до певної соціальної групи або політичними переконаннями змушений залишити територію держави, громадянином якої він є (або на території якої він постійно проживає), і не може або не бажає користуватися захистом цієї держави внаслідок зазначених побоювань. До цієї категорії осіб не належать так звані «економічні біженці», що залишають свою країну в пошуках кращого економічного становища.

Кардинальна відмінність біженців від «економічних» мігрантів полягає в тому, що мігранти залишають батьківщину добровільно, як правило, в пошуках кращого життя. Біженців змушують покинути батьківщину нездоланні проблеми.

1. Більшість країн по-своєму трактують поняття «біженець». Загальноприйнято, що на цей статус не можуть претендувати люди, які вчинили серйозні (не політичні) злочини. Як правило, біженцем не визнають людину, яка втекла з батьківщини через стихійні лиха (наприклад, після руйнівних повеней або землетрусів). Деякі держави гранично посилюють своє імміграційне законодавство, в результаті чого до біженців вони можуть ставитися як до незаконних порушників державного кордону. У деяких державах, наприклад, в Австралії, людей, що звертаються з проханням про притулок, до вирішення питання укладають в особливі центри, де біженці чекають вирішення своєї долі. 17 держав (у тому числі США і Великобританія) щорічно встановлюють певні квоти на прийом біженців. Через розпливчастість законів багатьох мігрантів (точна статистика невідома) намагаються видавати себе за біженців. Приміром, Департамент США (Department of State) у 2006 р. опублікував звіт про прийом біженців, де вказувалося, що «значна кількість» жителів Західної Африки фальсифікують інформацію, щоб отримати цей статус і переселитися до США.

Серед причин виникнення та існування біженців у першу чергу треба виділити політичні та етнічні причини, які постійно провокують різного ступеня збройні конфлікти, причому в більшості випадків безпосередньо в регіонах, що розвиваються. Більше того, майже всі сучасні конфлікти, які ведуть до появи біженців, як правило, відбуваються безпосередньо всередині країн, в той час як раніше ці конфлікти спостерігалися між країнами. Найчастіше біженці з'являються внаслідок міжнародних або внутрішніх військових конфліктів [1, с. 12].

Серед причин, що сприяють збереженню величезного числа біженців та переміщених осіб, необхідно виділити

також причини, зумовлені погіршенням навколишнього середовища, екологічною кризою, збільшенням стихійних лих та природних катастроф.

Причини кримінального, економічного характеру не є підставою для отримання статусу біженця.

У міжнародному публічному праві термін «біженці» з'явився після Першої світової війни. Проте постійне зростання локальних і глобальних збройних конфліктів призвело до необхідності не тільки детальної регламентації правового статусу біженців, але й до створення міжнародних структур профільного характеру.

Станом на сьогодні прийняті Статут Управління Верховного комісара ООН у справах біженців від 14 грудня 1950 р. та Конвенція про статус біженців 1951 р., які формують загальну основу сучасного міжнародно-правового регулювання у сфері захисту прав біженців.

Безпосередньо в Україні законами, які регулюють статус біженців, є: «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» та «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» [2, с. 597].

Країни, на території яких опинилися біженці, повинні надавати їм приблизно ті ж права (за невеликими винятками), що і своїм громадянам: наприклад, захист, доступ до освіти, роботи, житла, системи правосуддя та ін. При цьому у багатьох випадках (так, наприклад, було під час конфлікту в Югославії) сусідні країни не надають всім втікачам статусу біженця, а гарантують їм лише «тимчасовий притулок». Де-факто, в багатьох випадках становище біженців вкрай серйозне – їм важко або навіть неможливо отримати роботу і взагалі засоби для існування. Подібне найбільш часто відбувається в «бідних» країнах, що не мають ресурсів для підтримки біженців і розраховують лише на допомогу міжнародних донорів. Гарантування поваги та забезпечення захисту зазначених прав людини – це одночасний шлях вирішення проблеми біженців та спосіб запобігання її виникненню. У першому випадку йдеться про необхідність забезпечення в державі походження біженців належного захисту прав людини, перш ніж очікувати від біженців бажання повернутися до країни їхньої громадянської належності чи постійного місця проживання. У другому випадку йдеться про запобігання виникненню у громадян певних держав цілком обґрунтованих побоювань щодо їх можливого переслідування через окремі причини.

Конвенція ООН передбачає, що оптимальне рішення проблеми біженців – їх повернення на батьківщину, однак це може відбутися тільки в тому випадку, якщо це дозволяє ситуація в їхній рідній країні. Примус до подібного повернення заборонений міжнародним законодавством, хоча схожі ситуації (наприклад, насильницькі депортації) періодично відбуваються [3, с. 39].

Регулювання проблеми біженців є класичним прикладом міжнародного співробітництва. Вона наочно демонструє, як проблеми однієї держави можуть безпосередньо впливати на інші країни, які беруть на себе обов'язок щодо захисту біженців при наданні їм притулку. Тому ця проблема на сьогодні залишається актуальною і потребує постійного дослідження.

Надання особі статусу політичного біженця або політичного притулку означає, що держава, яка приймає біженця, не схвалює політику іншої держави, що може призвести до значних конфліктів між ними. Тому ця проблема у світі залишається досить гострою, інколи навіть небезпечною, і потребує виділення в окрему категорію. На нашу думку, не можна ототожнювати правовий статус біженців як загального поняття та політичних біженців як окремої категорії біженців. Останнім має приділятися особлива увага, оскільки держава, що приймає політичного

біженця, не просто дає притулок особі, яка виявляє таке клопотання, а тим самим вказує на своє ставлення до країни, з якої прибув такий біженець [4, с. 9].

Внутрішнє переміщення в Україні розпочалося перед березневим референдумом у Криму і з того часу стабільно зростає. Статистика щодо переміщених осіб формується на підставі даних, які ми отримуємо від органів місцевої влади. Серед потерпілого населення є люди, котрі були переміщені двічі: спочатку з Криму, а потім – зі Сходу України.

Збільшення кількості переміщених осіб в Україні збігається із нещодавнім погіршенням ситуації у Східній Україні. Переміщені особи вказують на погіршення правопорядку, страх викрадень, порушення прав людини та порушення функціонування служб у регіоні. УВКБ ООН (Агентство ООН у справах біженців) збільшило свою присутність та відправило команди для моніторингу переміщення зі Сходу. Наразі Агентство не має можливості перевірити усю інформацію стосовно переміщення та покладається на місцеву та центральну владу, партнерів та громадські організації. Відсутність безпеки у деяких регіонах України перешкоджає відвідати багато районів, де перебувають переміщені особи.

Серед причин, які озвучують переміщені особи: прямі особисті погрози, побоювання переслідувань чи загальна небезпечна ситуація. Дехто повідомляє про погрози, які вони отримують по телефону чи через соціальні мережі, або у формі повідомлень, які вони знаходять біля своїх помешкань. Люди говорять про страх переслідування через етнічне походження чи релігійні переконання.

В Україні переміщені особи зараз стикаються з такими проблемами, як доступ до соціальних послуг, пошук довготермінового житла та працевлаштування, оформлення реєстрації. Більшість внутрішньо переміщених осіб забезпечені тимчасовим житлом та допомогою від місцевої влади, громадських організацій та жертв від приватних осіб.

Кількість вимушених переселенців, які тікали в розвинені країни у 2014 році, зросла у 2 рази порівняно з попередніми роками. Водночас щороку, за даними українських та міжнародних організацій, близько 1500–2000 осіб (громадян інших країн чи осіб без громадянства) просять про притулок вже на території України. Вони твердять, що побоюються переслідувань на батьківщині, або ж тікають від війни й насильства. Але ще жодного року в Україні не виникала проблема внутрішньо переміщених осіб. Спрогнозувати, якою буде їх кількість на кінець поточного року просто неможливо, адже проблема вимушеної внутрішньої міграції в Україні актуальна як ніколи.

За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців в Україні, станом на 13 лютого цього року, кількість внутрішньо переміщених осіб з Донбасу і Криму становила 1 007 917 осіб. І з кожним днем біженців з тимчасово окупованих територій стає все більше і більше [5, с. 36].

Проблеми біженців є актуальними не лише для України. Ці питання є гострими для Росії, для Африканського континенту та багатьох інших держав.

Висновки. Слід підкреслити, що діяльність міжнародних органів і організацій, які займаються проблемами біженців, повинна бути насамперед аполітичною, мати гуманний і соціально орієнтований характер.

А в Україні здатність впоратися з новою, трагічною сторінкою новітньої української історії є не лише обов'язком громадян, а й тестом, чи може українське суспільство подбати про тих, хто потребує захисту і притулку, і дати їм змогу будувати далі своє життя у вільній країні, яка справді поважає права і свободи людини та здатна забезпечити притулок усім, хто його потребує.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шаповал В.М., Крижанівський С.В. Інститут притулку в національному праві (конституційно-правовий аспект) // Проблеми міграції. – 2009. – С. 12–16.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. – Х. : Одиссей, 2008. – 704 с.
3. Ковалишин І. Правовий статус біженців в Україні як вид правового статусу іноземців // Право України. – 2001. – № 2. – С. 38–42.
4. Бритченко С., Андрієнко В. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні // Проблеми міграції. – 1999. – № 1(8). – С. 2–13.
5. Попередній аналіз та оцінка потреб ВПО. – УВКБ ООН, жовтень 2014. – С. 120.

УДК 339.543.42:341.17

ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТИМЧАСОВИХ ПРЕФЕРЕНЦІЙНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ РЕЖИМІВ З КРАЇНАМИ ЄС

SOME LEGAL ASPECTS OF TEMPORAL PREFERENTIAL TRADE REGIME WITH EU COUNTRIES

Товкун І.М.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри господарського права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Одним із методів тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності є надання тарифних пільг, які сприяють збільшенню обсягу ввезення товарів, що претендують на надання преференцій. На сьогодні в Україні діють торговельні режими Генералізованої системи преференцій та Автономний преференційний торговельний режим, правові аспекти яких розглядаються у цій статті.

Ключові слова: автономний преференційний торговельний режим, генеральна система преференцій, регламент ЄС, адміністрування тарифних квот, тарифна лібералізація.

Одним из методов тарифного регулирования внешнеэкономической деятельности является предоставление тарифных льгот, которые способствуют увеличению объема ввоза товаров, которые претендуют на предоставление преференций. На сегодня в Украине действуют торговельные режими Генерализованной системы преференций и Автономный преференциальный торговельный режим, правовые аспекты которых рассматриваются в этой статье.

Ключевые слова: автономный преференциальный торговельный режим, генеральная система преференций, регламент ЕС, администрирование тарифных квот, тарифная либерализация.

Provision of tariff preferences is one of foreign trade activity tariff regulation methods that contribute to increase import volume of goods that claim to provide preferences. Legal aspects of generalized system of preferences, autonomous preferential trade regime, existing in Ukraine, contemplate in this article.

Key words: autonomous preferential trade regime, generalised system of preferences, EU Regulation, administration of tariff quota, tariff liberalization.

Актуальність. Сучасна торговельна політика характеризується збільшенням поширення пільгових режимів у торгівлі. Вони є початковою стадією створення інтеграційних угруповань та служать вирішенню як економічних, так і політичних завдань. Останній фактор часто спонукає держави йти на створення зон вільної торгівлі та митних союзів навіть у тих випадках, коли їх економічні переваги далеко не виправдані (як приклад, багато країн Центральної та Східної Європи в асоціації з ЄС, НАФТА у Мексиці, Митний союз між Росією, Білорусією та Казахстаном).

Норми ГАТТ/СОТ, що регулюють застосування преференційних відносин між розвиненими країнами, носять досить жорсткий характер. Вони дозволяють виключати з пільгового режиму найбільш «чутливі» сектори економіки лише протягом періоду поетапного створення зони вільної торгівлі або митного союзу, який, як правило, не повинен перевищувати 10 років. Що стосується преференцій на користь країн, що розвиваються, то тут правові можливості для регулювання обсягу пільг досить широкі, оскільки ГАТТ виводить такий режим за межі дії загального зобов'язання щодо найбільшого сприяння і недискримінації. Застосування пільгового режиму до ввезення товару на ринок створює імпортерам серйозні переваги порівняно з конкурентами і дозволяє не тільки уникнути сплати митних зборів або істотно (у два або більше разів) знизити їх рівень, але і в ряді випадків навіть виводить такий імпорт з-під дії антидемпінгових мит і кількісних обмежень.

Метою статті є правовий аналіз застосування тимчасових преференційних торговельних режимів з країнами ЄС.

21 листопада 2013 р. Україна оголосила про припинення підготовки до підписання Угоди про асоціацію, у тому числі щодо поглибленої та всеохоплюючої Зони вільної торгівлі (ЗВТ) з ЄС. Враховуючи безпрецедентні події в країні, питання безпеки, політичні та економічні проблеми, що стоять перед Україною, 6 березня 2014 р. Європейська Рада заявила про свій намір підтримати економічну стабілізацію країни за допомогою пакету заходів, у тому числі надання автономних торговельних преференцій.

Так, Рішенням Ради ЄС від 29.09.2014 р. № 2014/691/ЄС було внесено зміни до графіку тимчасового застосування торговельної частини Угоди про асоціацію. Згадані положення почнуть тимчасово застосовуватися з 1 січня 2016 р.

Європейським Союзом було прийнято рішення про продовження дії автономного преференційного торговельного режиму для України, чим відбулося відтермінування тимчасового застосування торговельної частини Угоди про асоціацію. Автономний преференційний торговельний режим передбачає одностороннє зменшення або скасування митних тарифів ЄС на товари, що походять з України. Застосування автономних торговельних преференцій продовжено до 31 грудня 2015 р. [1, с. 58–72].

Встановлення автономного преференційного торговельного режиму регламентується Регламентом ЄП та Ради

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ПОРІВНЯЛЬНО-АНАЛІТИЧНЕ ПРАВО

1/2015

WWW.PAP.IN.UA